

KHK, devlet, Soğuk Savaş

HASAN BÜLENT KAHRAMAN

KHK krizinin kapsamını ve anlamını iyice anlayabilmek için birkaç olguyu birbirine bağlayarak düşünmek gerek. Onların başında da Öcalan'ın tutuklanmasıyla birlikte başlayan süreç geliyor.

Öcalan'ın tutuklanması Türkiye için bir dönüm noktası olabilecekti. Çünkü, yıllardır süren bir savaş sona eriyordu. Dünyanın son yirmi yılda demokrasi, insan hakları, hukukun evrenselliği, çokkültürlülük, kültür temelinde temsiliyet ve demokrasi gibi yeni kavram ve kazançları artık Türkiye'de de uygulanabilecekti. Dünyanın 1989'da bitirdiği Soğuk Savaş'ı Türkiye de bitirebilecekti. Bunu sağlayabilecek bir ortam ve olanak da mevcuttu. Türkiye AB'ye girmek istiyordu.

AB süreci başlatıldı ve Türkiye'den onun gereklerini yerine getirmesi istendi. Yeni bir demokrasi, devlet-toplum ilişkisi ve hukuk anlayışının zorunlu adımlarını atması beklendi.

Bu süreç, Türkiye'nin kendi iç devlet yapısında önemli bir yırtılma aşaması olacaktı. Eğer o kadar keskin, ağır

ve katı bir sözcük kullanmak yanlış ise buna 'yeni bir dönemeç' demek de mümkün. Tam o noktada çeşitli mekanizmalar işlemeye başladı ve toplum değil ama devlet kendi içinde ikiye ayrıldı. Klasik deyişle söylemek gerekirse, güvercinler önemli ve kapsamlı bir dönüşümü istiyor, buna karşılık şahinler geleneksel yapının ve anlayışın sürmesinde ısrar ediyordu.

Bütün bu oluşum 28 Şubat süreciyle somutlaştı. 28 Şubat kapalı ya da iç devletin, askeriye-bürokrasi ilişkisinin sivil yapı üstündeki geleneksel etkinliğinin bir kez daha hatırlatılması ve sağlanmasıydı. AB sürecine dönük çekincenin de bu mekanizmanın kilit noktasındaki askeriyeden geldiği artık biliniyor. Askeriye, 'AB ve Öcalan sonrası' diye tanımlanacak çizginin temel ve belirleyici faktörüdür. 28 Şubat'ın küreselleşme etrafında ortaya çıkmış yeni anlayışa karşı ve gizli bir Soğuk Savaş ideolojisine yandaş olduğunu vurgulamak gerekir. Devlet, ancak sınırlarını kendisinin koyduğu, tanımını kendisinin yaptığı bir sivillik anlayışına izin vermektedir. O da klasik-geleneksel tercihlerin ötesinde değildir. Bu anlayış devletin ve devlet ideolojisinin kayıtsız şartsız egemenliğine tekabül etmektedir. 28 Şubat budur. Laiklik ise bütün bu sistemin, tek kelimeyle, sembolüdür. Laiklik, Soğuk

Savaş döneminin 'dış düşman' kavramını 'iç düşman'a dönüştüren ve devleti merkeze yerleştiren araçtır.

O sembolün ifade ettiği anlam, şimdi KHK ile bir kez daha somutlaştırılmakta, vurgulanmakta ve hatırlatılmaktadır.

KHK ile getirilmek istenen düzenlemenin öyle önemli bir şey olmadığını bilmeyen kalmadı. O konudaki ısrarın anlamsızlığı kamuoyu tarafından fark edildi. Sorunun bir hukuk sorunu olmadığı da iyi kötü sezilmiştir. Buna rağmen son MGK toplantısının da aynı vurguyla bitmesi ilginçtir ve bir semboldür. MGK, KHK sembolünün temsil ettiği şeyi, yani iç devleti hatırlatmış, 28 Şubat'a açık bir göndermede bulunmuş, kendi varlığını ve iradesini vurgulamış, onun dışına çıkılamayacağını işaret etmiştir. Bir Soğuk Savaş politikacısı olan ve onun bittiğini idrak etmemiş Ecevit de bu modelin amansız taraftarı olmuştur.

Daha önceki bir yazıda da belirttiğim gibi, KHK bir semboldür, ama bir sembol olarak kendisinden daha fazla bir şeydir. Türkiye'nin dünyanın son yirmi yılıyla eklemleme sürecindeki en önemli engelin hatırlatılmasıdır. Türkiye, Soğuk Savaş sürecinin geliştirdiği modeli ne yapıp yapıp aşmalıdır. Bunun en kestirme yolu o dönemde yetişmiş politikacıların devre dışı bırakılmasıdır.